Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ilmastovuosi-kertomus 2024

(K 16/2024 vp)

Liikennevaliokunnan kuuleminen 2.10.2024

Magnus Cederlöf
Ympäristöministeriö

Taustaa

- Ilmastovuosikertomus annetaan ilmastolain mukaisesti vuosittain eduskunnalle. Annettiin 1. kerran vuonna 2019.

- Ilmastovuosikertomuksessa on tavoitteena antaa ajankohtainen katsaus ilmastopolitiikan asioista eduskunnalle ja suurelle yleisölle. Kertomusta on kehitetty ja monipuolistettu eduskunnan esittämien linjausten mukaisesti.

- Vuoden 2024 ilmastovuosikertomus annettiin 27.6. Kertomuksen ohella on julkaistu erillinen tiivistelmä.

- Ilmastovuosikertomuksessa arvioidaan toimien riittävyyttä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi sekä lisätoimien tarvetta. Ilmastovuosikertomuksen tehtäviin ei kuulu tarvittavien lisätoimien yksilöinti.

- Valmisteluun ovat osallistuneet keskeiset ministeriöt YM:n koordinointivastuulla.

Vuoden 2024 ilmastovuosikertomuksen sisältö

Esipuhe

Yhteenveto

1. Johdanto
2. Ilmastotavoitteet
3. KHK-päästöt 2005-2023
4. Tavoitteiden saavuttaminen
5. Päästövähennystoimet sektoreittain
6. Poikkileikkaavat toimet (mm. kulutuksen hiilijalanjälki, kuntien ilmastotyö, kiertotalous)
7. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
8. Hiilikädenjälki
9. Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus

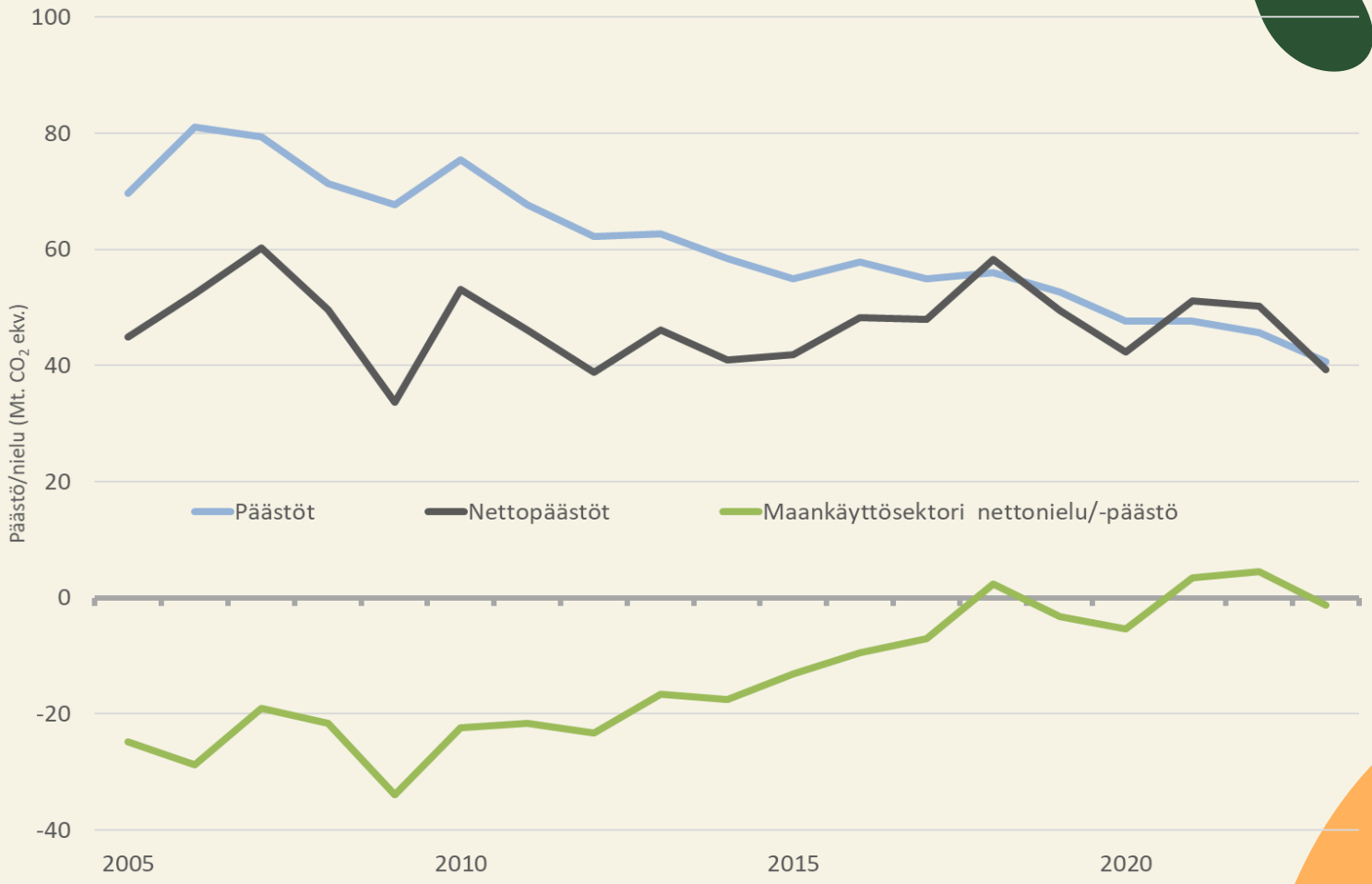
Liitteenä myös sektorikohtaisia indikaattoreita

Lisätoimien tarve tuodaan esille selkeästi kuten 2023 vuosikertomuksessa ja kuvataan lisätoimien valmistelua.

Vaihtuva teema

Päästö- ja nielukehitys 2005-2023

- Kokonaispäästöt (pl LULUCF) ovat laskeneet odotuksia nopeammalla tahdilla, syynä erityisesti päästökaupan ohjausvaikutus.
- Taakanjakosektori on edennyt hitaammin mutta sekin oikeaan suuntaan ja EU-velvoitteiden mukaisesti.
- Maankäyttösektorin nettohiilinielu on pienentynyt vuoden 2005 jälkeen merkittävästi. Viime vuosina on ollut vaihtelua päästön ja pienen nielun välillä.
- Nettohiilinielun pienenemisen vuoksi nettopäästöt eivät ole merkittävästi vähentyneet vuoden 2005 jälkeen.

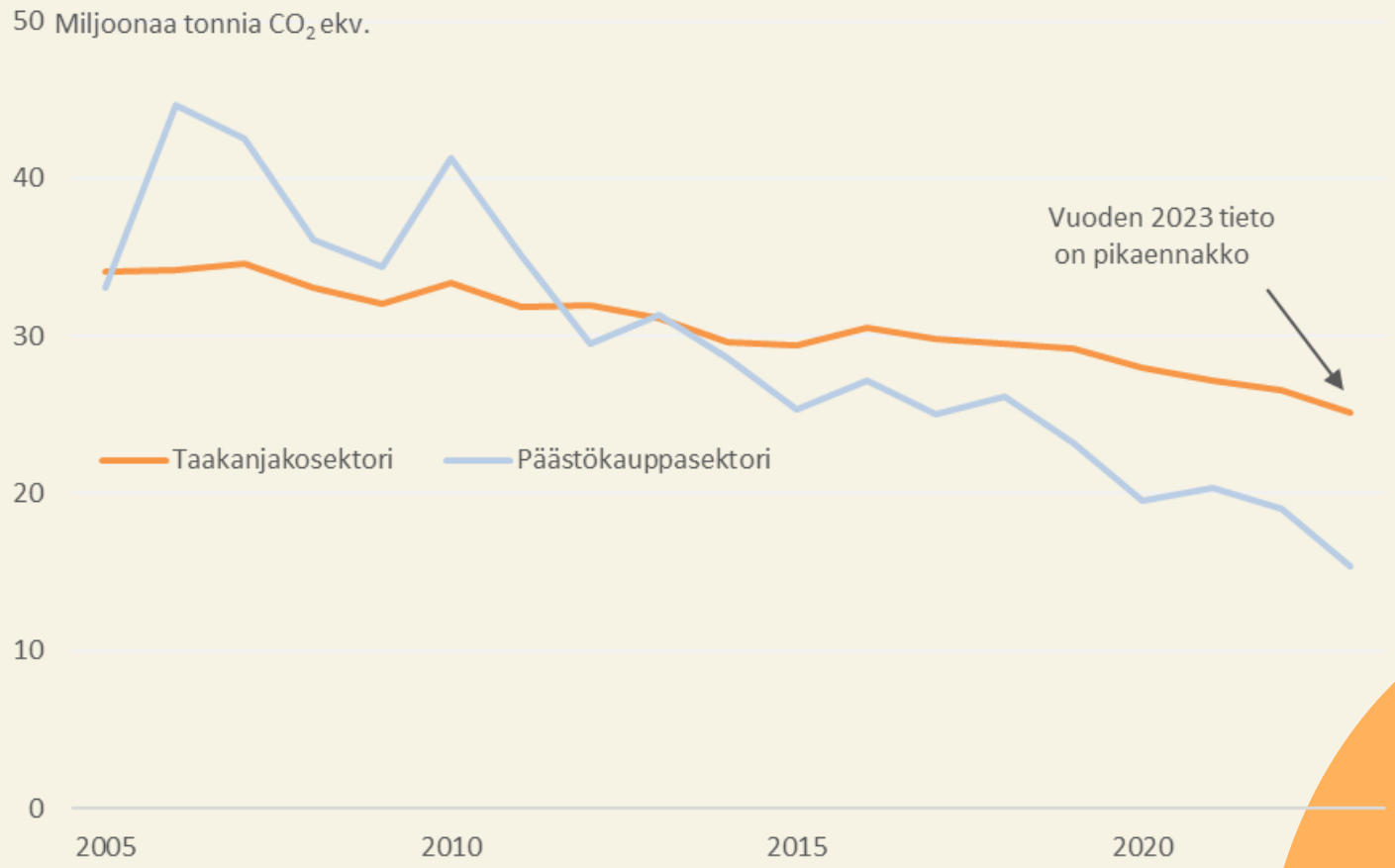

*Vuoden 2023 pikaennakkotieto

Päästökauppa- ja taakanjakosektorin päästökehitys

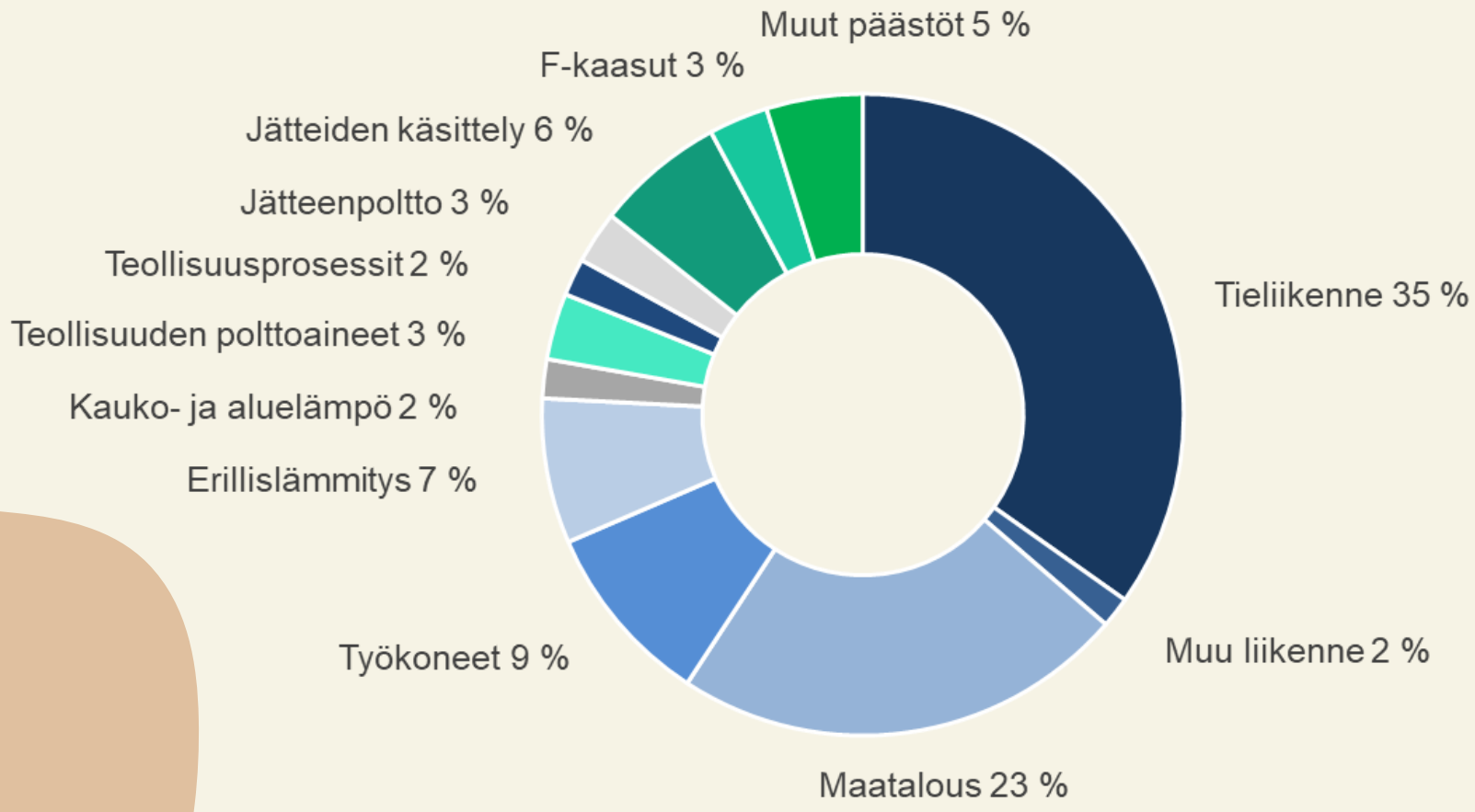
- Päästökauppasektorin päästöt vuonna 2023 15,4 Mt CO_2-ekv.
  - Lasku edellisestä vuodesta 3,7 Mt CO_2-ekv. / 19 %
  - Päästöjen laskun taustalla oli kivihiilen ja turpeen kulutuksen lasku (51 % ja 38 %*) edellisvuoteen verrattuna.
  - Vuodesta 2005 päästökauppasektorin päästöt ovat vähentyneet 54 %. Nykyään päästökaupan osuus kokonaispäästöistä on n. 40 %.
- Taakanjakosektorin päästöt vuonna 2023 25,1 Mt CO_2-ekv.
  - Lasku edellisestä vuodesta 1,4 Mt CO_2-ekv. / 5 %
  - Vuodesta 2005 taakanjakosektorin päästöt ovat vähentyneet 26 %. Vähennystä on tapahtunut kaikilla sektoreilla.

* Energiamääränä laskettuna

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Taakanjakosektorin päästöt

Ilmastotavoitteet

EU-velvoitteet:

- Taakanjakosektori:
  - Suomen tavoite -50 % vuonna 2030 verrattuna vuoteen 2005
- Maankäyttösektori (LULUCF):
  - Kausi 2021–2025: no-debit sääntö eli laskennalliset päästöt enintään laskennallisten poistojen tasolla
  - Kausi 2026–2030: Suomen nettonielutavoite n. 8 Mt CO_2-ekv.*
- Tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan viisivuotiskausittain (2021–2025 ja 2026–2030)

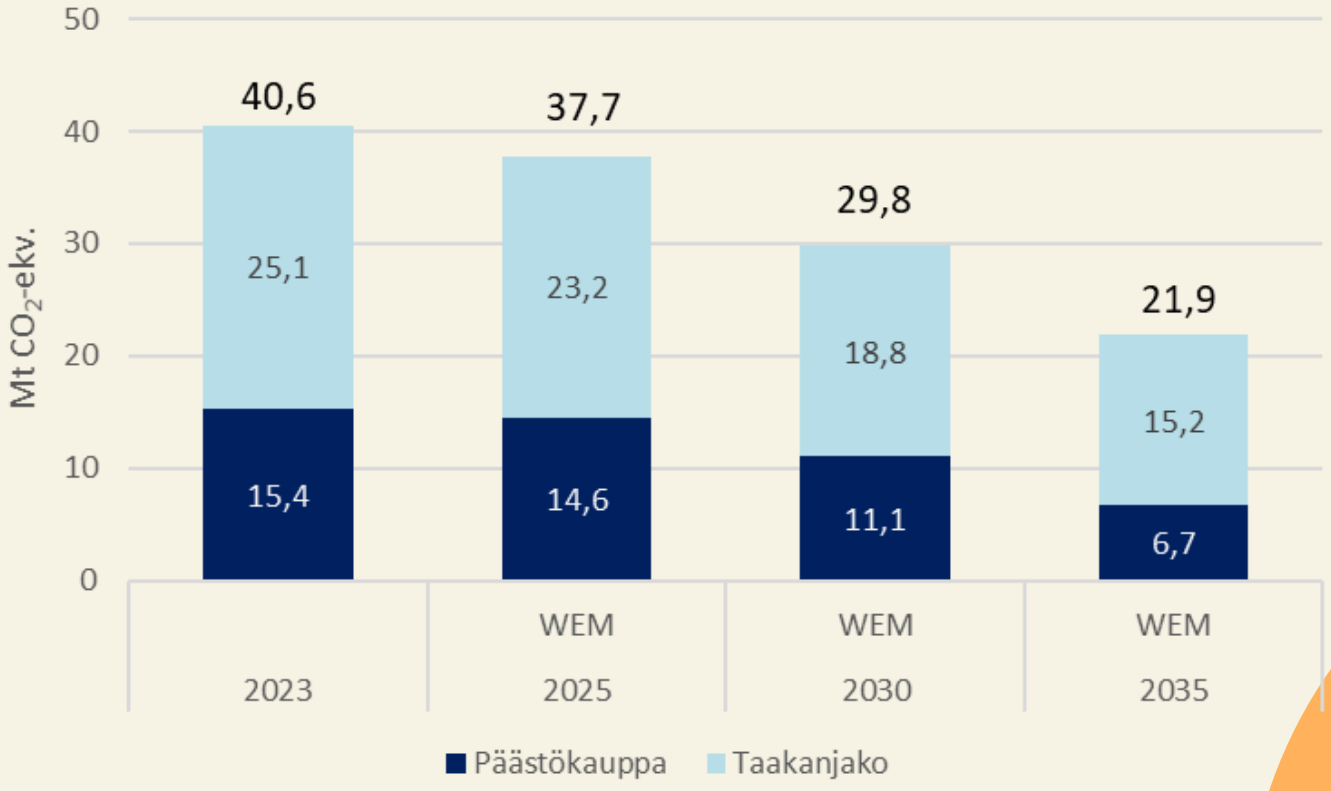
Ilmastolain tavoitteet:

- 60 %:n päästövähennystavoite vuodelle 2030 verrattuna vuoteen 1990 (ts. kokonaispäästöt enintään 28,5 Mt CO_2-ekv.)
- Hiilineutraaliustavoite vuonna 2035

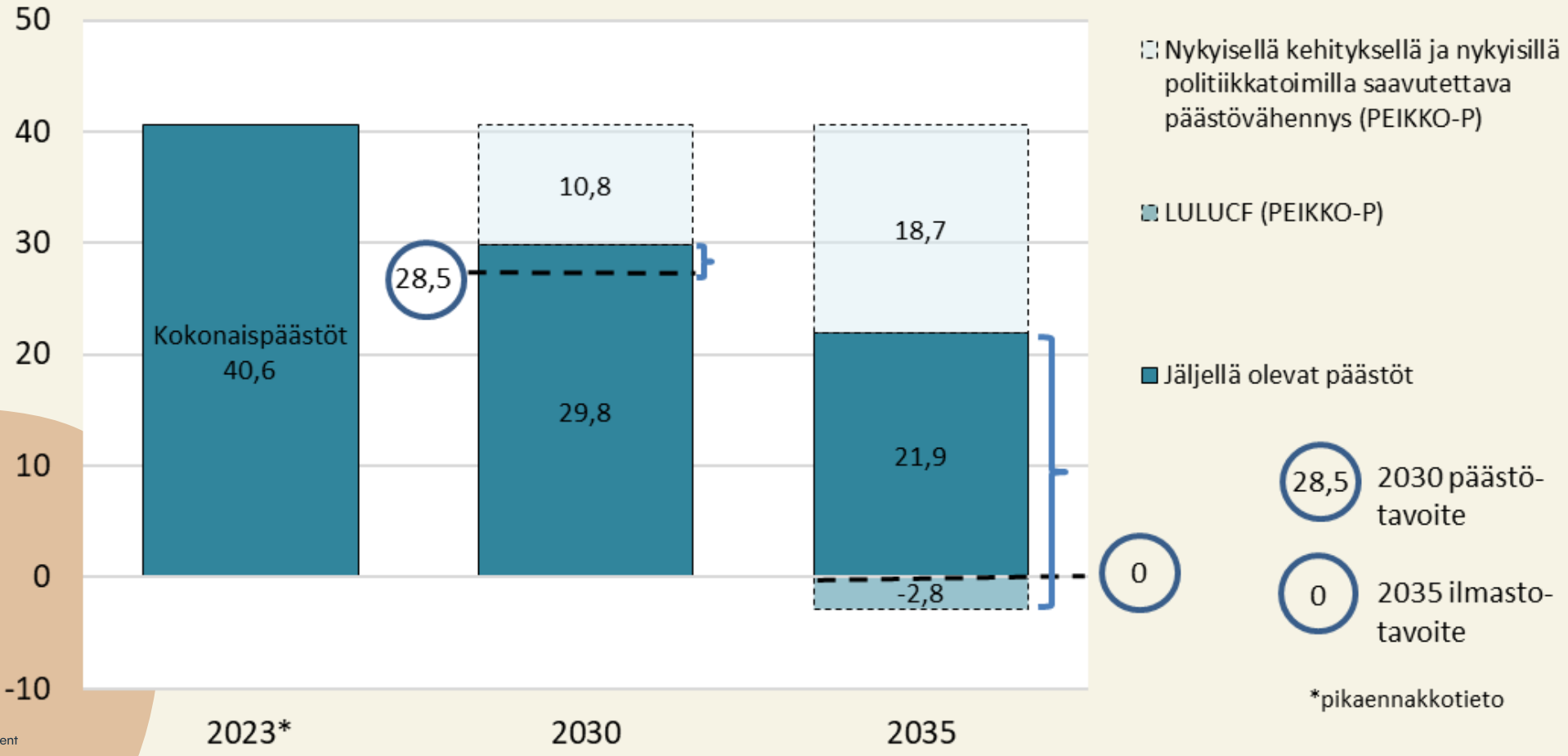
*) 7,6 Mt CO_2-ekv. Laskettuna uusimmasta khk-inventaariosta (2016-2018 keskiarvo + 2,9 Mt)

Päästökehitys nykytoimiskenaariossa

- Ilmastovuosikertomuksen skenaariotarkastelu perustuu PEIKKO-hankkeessa laadittuihin skenaarioihin (PEIKKO WEM-P).
- Ajan tasalla olevaa kaikki sektorit kattavaa lisätoimet sisältävää politiikkatoimiskenaariota (WAM, with additional measures) ei ollut käytettävissä.
- Nykytoimiskenaariota on käytetty arvioitaessa tavoitteiden ja velvoitteiden saavuttamista sekä lisätoimien tarvetta.

Ilmastolain tavoitteet vuosille 2030 ja 2035 (PEIKKO WEM-P)

Taakanjakosektorin velvoite

	2021	2022	2023
Päästökiintiö	28,8	28,0	26,6
Päästöt	27,2	26,5	25,1
Erotus	1,6	1,4	1,5

- Vuosien 2021, 2022 ja 2023 päästökiintiöt alitettiin. Lopullinen velvoitteen noudattamisen tilanne kauden 2021-2025 osalta varmistuu v. 2027.
- Päätös loppujakson (2026–2030) vuotuisista kiintiöistä tehdään vuonna 2025.
- Nykytoimiskenaariossa (PEIKKO WEM-P) 2030 taakanjakosektorin päästöt suuremmat kuin taakanjakosektorin vuoden 2030 päästökiintiö ilman joustojen huomioon ottamista. Ero on noin 1,7 Mt CO_2-ekv.

Keskeiset viestit v. 2024 kertomuksessa

- Kokonaispäästöt (pl LULUCF) ovat laskeneet odotuksia nopeammalla tahdilla. Päästöjen vähenemisen taustalla on erityisesti päästökauppasektori ja sähköntuotantorakenteen muutos.
- Maankäyttösektorin nettohiilinielu on pienentynyt 2010-luvulta lähtien merkittävästi. Maankäyttösektori oli pikaennakkotietojen mukaan 2023 pieni hiilinielu. Arvio maankäyttösektorin päästöjen ja poistumien summasta eli sektorin nielun tai päästölähteen suuruudesta tarkentuu loppuvuodesta.
- Kansallisen ilmastolain 60 % päästövähennystavoitteen 2030 saavuttaminen edellyttää 1,3 Mt CO_2-ekv. lisätoimia. Myös taakanjakosektorin velvoitteen täyttäminen edellyttää lisätoimia.
- Kansallisen ilmastolain hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia maankäyttösektorilla sekä muilla sektoreilla.

Kiitos!

Ilmastovuosikertomus löytyy osoitteesta
https://ym.fi/ilmastovuosikertomus

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment